SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Kristina Kallas
Haridus- ja Teadusminister
Munga 18
50088 Tartu
hm@hm.ee

Meie: 2-5/30_2026

Võrdõigusvoliniku tegevusaruanne 2025: soovitused Haridus- ja Teadusministeeriumi tööks

Lugupeetud minister Kallas

Mul on hea meel jagada Teiega soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantselei 2025. aasta tegevusaruannet, mis annab ülevaate möödunud aasta olulisematest tegevustest.

Tänavu täiendab tegevusaruannet temaatiline raport, mis keskendub vanuselisele digilõhele ning analüüsib, kuidas tagada vanemaealistele võrdsem ligipääs Eesti digiriigi võimalustele.

Võrdse kohtlemise seaduse § 15 kohaselt on võrdõigusvolinik sõltumatu ja erapooletu asjatundja, kes jälgib soolise võrdõiguslikkuse seaduse ja võrdse kohtlemise seaduse täitmist ning täidab muid seadusest tulenevaid ülesandeid. Sama seaduse § 16 punktid 5 ja 6 annavad volinikule õiguse teha ettepanekuid ning nõustada Vabariigi Valitsust ja valitsusasutusi.

Allpool esitatud soovitused tuginevad võrdõigusvoliniku 2025. aasta praktikale, nõustamistegevusele, menetletud pöördumistele ning koostööle haridusasutuste, teadlaste ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Nende eesmärk on toetada haridussüsteemi arengut viisil, mis tagab kõigile õppijatele võrdsed võimalused ning tugevdab demokraatlikke väärtusi Eesti hariduses.

1. **Tagada tehnoloogiaõppe sooneutraalne korraldus kõikides koolides**

Minule laekunud info põhjal on alust arvata, et riikliku õppekava lisa 7 nõuet tehnoloogiaõppe sooneutraalse korralduse kohta ei rakendata paljudes koolides järjepidevalt. Õppetöö korraldamisel jaotatakse õpilased endiselt sageli soo alusel rühmadesse või jäetakse rühmade moodustamine vabaks, mille tulemusena kujunevad rühmad praktikas samuti soopõhiseks.

Sooline eristamine õppetöös taastoodab stereotüüpseid arusaamu sellest, millised huvid ja oskused sobivad tüdrukutele või poistele. See mõjutab noorte haridus- ja karjäärivalikuid ning aitab kaasa tööelu jätkuvale soolisele segregatsioonile. Riiklik õppekava näeb ette sooneutraalse õppekorralduse just selleks, et kõigil õpilastel oleksid võrdsed võimalused arendada oma võimeid ja huvisid sõltumata soost.

Soovitan Haridus- ja Teadusministeeriumil teha sihipärast järelevalvet, et tagada riikliku õppekava ühe alusväärtuse – soolise võrdõiguslikkuse – tegelik rakendamine kõigis koolides.

2. **Tugevdada inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse käsitlemist õpetajakoolituses ning toetada noorte väärtuskasvatust**

Erinevad sotsiaaluuringud on näidanud, et viimastel aastatel on eelkõige noormeeste seas sagenenud inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse suhtes kriitilised hoiakud. Sellised hoiakud seostuvad sageli ka misogüünsete, rassistlike ning demokraatlikke väärtusi õõnestavate hoiakute suurema levikuga.

Kool on üks olulisemaid keskkondi, kus kujunevad noorte väärtushinnangud ning oskus kriitiliselt hinnata ühiskonnas levivaid stereotüüpe ja desinformatsiooni. Hästi ettevalmistatud õpetajad suudavad toetada lugupidavat arutelukultuuri, ennetada vastandumist ning aidata kaasa sellele, et kõik õpilased tunneksid end koolis turvaliselt ja väärtustatuna.

Soovitan lõimida soolise võrdõiguslikkuse, inimõiguste ja demokraatlike väärtuste teemad süsteemselt nii

õpetajakoolitusse kui ka õpetajate täiendusõppesse. Samuti soovitan hinnata koolijuhtide professionaalsete pädevuste hindamisel, kuidas koolides viiakse ellu õppekavas sätestatud alusväärtusi, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse põhimõtet.

3. Käsitleda võrdõiguslikkuse ja inimõiguste teemasid läbivalt erinevates õppeainetes

On positiivne, et võrdõiguslikkusega seotud teemad leiavad üha enam koha koolide tegevustes ja õppesisus. Samas käsitletakse neid sageli üksikute projektide või eraldiseisvate teemadena, mitte õppetööd läbiva põhimõttena.

Võrdõiguslikkus ja inimõigused ei ole üksnes eraldiseisvad teemad, vaid demokraatliku ühiskonna alusväärtused. Nende käsitlemine erinevates õppeainetes aitab õpilastel mõista nende praktilist tähendust, arendab kriitilist mõtlemist ning toetab kaasava, turvalise ja lugupidava koolikultuuri kujunemist.

Soovitan töötada välja lahendused, mis toetavad inimõiguste ja võrdõiguslikkuse teemade süsteemset käsitlemist erinevates õppeainetes. Näiteks saab stereotüüpide, diskrimineerimise, rassismi, võrdsete võimaluste ja inimõiguste küsimusi käsitleda ajaloo-, ühiskonnaõpetuse, kirjanduse, keele-, kunsti- ja muusikaõpetuse tundides ning teistegi õppeainete raames.

Palun Teil anda info, kuidas planeerite neid soovitusi ellu viia, hiljemalt 15. septembriks 2026.

Lugupidamisega

Christian Veske
Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik